

HOTARUL

LITERAR - CULTURAL - ARTISTIC

SUMAR:

Hotarul :	Suntem datori c'o tălmăcire.
V. Sămărtinean :	Omul cel de lut.
Aurel Marin :	Nu vom uita.
Al. Negură :	În grădină, Pe gânduri, Extaz.
Gh. Moșiu :	Stropi din cascada vieții.
Dimitrie Danciu :	M'afund în ierburi.
Aug. Rubenescu :	Dreptatea.
Pan :	Cronica rimată.

Cronica literară

IONEL TEODOREANU : Prăvale-Baba, IOACHIM BOTEZ : Insemnările unui belfer,
DIMITRIE DANCIU : Solitudini (a. n.)

Insemnări

Contribuția Ini Ladislau Găldi, Antologia lui Emil Giurgiuca, Șezători literare
în Ardeal (Dimitrie Danciu)

Reviste

Convorbiri Literare, Symposion, Familia, Lanuri, Preocupări Literare,
Luceafărul (Dimitrie Danciu).

Bibliografie.

»HOTARUL« apare lunar sub conducerea unui comitet de redacție format din următorii: *Gh. Ciuhandu, Al. Constantinescu, Dimitrie Danciu, Ed. I. Găvănescu, Oct. Lupaș, Al. Negură și Mihail Păun.*

Administrația:

Al. Constantinescu prof. Bulev. Dragalina 16. Arad.

Redacția:

Al. Negură Str. Bolintineanu No. 2a. Arad.

Abonamentul:

Lei 200 pentru particulari și Lei 500 pentru autorități.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Manuscrisele primite la redacție și admise de comitet se vor publica în ordinea sosirii. Ele vor trebui să fie scrise la mașină și pe o singură pagină. — Cele nepublicate nu se păstrează și nici nu se inapoiază.

Cărțile și revistele, se vor trimite numai pe adresa redacției spre a se putea lua notă de apariția lor.

Costul abonamentului la «Hotarul» se va trimite pe adresa administrației.

HOTARUL

Suntem datori c'o. tălmăcire

In pragul încheierii celui de al șaselea an de apariție, „Hotarul” a trecut printr'o așa zisă sincopă, căreia mulți dintre cetitorii lui n'au știut să-i dea altă interpretare, decât aceea pe care o așteptau dușmanii lui din primele începuturi.

Față de cele petrecute în August 1939, suntem datori c'o tălmăcire. Iat-o:

„Hotarul” a apărut sub îndemnul unor chemări, cari nu urmăreau altceva decât dezgroparea trecutului românesc al unui colț de țară, socotit de dușmanii din afara graniților, ca o podoabă luată din trupul altei țări. Paralel cu aceste vrednice documentări, pentru cari nu aflăm destule cuvinte de mulțumire tuturor celor ce ni le-au adus, o parte dintre colaboratorii „Hotarul”-ui și-au adus contribuția lor beletristică; contribuție ce n'a depășit nicicând barierele bunului simț, menținându-se chiar pe temelii cât mai aproape de „tradiționalism.”

După trei ani de apariție, aproape regulată, „Hotarul” a intrat în faza critică a unei situații materiale, cauzată în bună parte, de către însăși cetitorii lui, cari nu s'au prea grăbit să-și achite abonamentele. Pe această temă am avea de făcut unele observații, cari numai cinste n'ar putea face unui cetitor de reviste, dar ne oprim veninul în noi!

Menționăm totuși că niciunul dintre colaboratorii „Hotarul”-ui n'a fost beneficiar material al gândului scris; ba majoritatea lor au suportat, din punga proprie, sume ce depășeau cu mult, puterea veniturilor avute.

Dacă s'a întâmplat să fie și unii cari au cules unele beneficii, în niciun caz materiale, acestea nu trebuiesc căutați în rândurile celor cari am rămas credincioși scopului inițial al „Hotarul”-ui. Pe aceștia și noi

i-am întâlnit în tabăra celor nu destul de binevoitori scrisului acestei reviste, ca astăzi să-i vedem, printre cei prea puțini, pentru cari gândurile „Hotarul”-ui să nu-i influențeze nici în bine, nici în rău. Pentru această ultimă atitudine, nu le putem decât mulțumi; este ceva mai puțin decât reavoință.

Și, când a venit ziua ca „Hotarul” să nu mai poată apare, pe cont propriu, am fost bucuroși să primim tranzacția „federalizării”, în speranța că cei cari ne criticau fără a ne cunoaște, ne vor putea îndrăgi, în calitate de colaboratori, măcar. Ne-am schimbat formatul, am renunțat la independență și inițiativă, ba am primit chiar redactarea unor numere, cari nu aveau nimic comun, nici cu trecutul Aradului și nici cu beletristica unei reviste, presupuse literare!

Această renunțare a fost rău înțeleasă și o parte din cetitori ne-au adresat cuvinte de dojană, cu totul nemeritate; căci prin acceptarea propunerii de „federalizare” noi am înțeles numai: coordonarea, raționalizarea și disciplinarea muncii, în cele ale scrisului. Că n'a fost tocmai așa, nu avem nicio vină, cei cari ne iubeau fiind prea puțini, față de cei cărora nu le eram destul de dragi!

Înțelegându-i și pe unii și pe alții, ne-am hotărît să punem punct unui capitol, plin de experiențe, poate din cele mai triste, și să așternem peste trecut tot ce face parte din elementul „uitare.”

Și-acum, când cele ce-aveam de tălmăcit, le-am tălmăcit, venim și ne spunem gândul cel nou. Dezbrăcați de patimi și neurmărind nimic dicolu de ce se cuvine unui credincios al scrisului, ne simțim din nou liberi, așa ca la începutul începutului, în urmă cu șapte ani; tot în pragul unei înmuguriri de primăvară. Că suntem mai puțini, nu ne sperie, ba am putea spune că, am împrumutat tactica luptelor celor viteji: cât mai puțini, pentru atingerea aceluiaș scop!

Scopul nostru ?

Vi l-am spus în primul număr al „Hotarul”-lui și din totul lui n'am renunțat la nimic și dacă vom reuși ca de fiecare dată să vă punem sub ochi o floare a gândului nostru, să știți că ea va fi culeasă din meleagurile Aradului, spre deosebire de cele cari înfloresc dincolo de hotarele lui.

S'ar spune că suntem „regionaliști.”

Și de ce n'am fi. din momentul în care acest regionalism nu are nimic cu „politicul”, ?

Vom încerca să-i imprimăm „Hotarul”-ui, sensul rostului nostru aici; chemarea noastră în tumultul vieții românești, din hotarele cântate în „Doina” lui Eminescu și de vom reuși, chiar în cea mai mică măsură posibilă, vom fi mai mult decât mulțumiți.

Cei cari vor binevoi să ne urmărească, să nu aștepte întortocheri de fraze, cari — de cele mai multe ori ascund lipsa talentului — și să se mulțumească cu gânduri curate, spuse românește și fără cuvinte ce n’au reușit să se înscrie definitiv în limba în care au fost scrise vechile pravile.

Primim, mai bine, să ni se zică încrustați în trecut, decât să fim priviți ca în drum spre ținte pline de necunoscut.

Și, dacă niciunul dintre noi nu se va dovedi descoperitor de noi stele, nu vedem greșeala celor cari se bucură de splendoarea celor prea bine cunoscute. Vrem să rămânem pe linia dreaptă, așa cum ne-a învățat cumișenia celor ce ne-au fost înaintași, neputând nimeni să ne influențeze gândul și nici să ne învenineze scrisul.

OMUL CEL DE LUT

Demnitatea omului de făptură zidită de Dumnezeu cu suflet nemuritor, îl ridică deasupra tuturor viețuitoarelor de pe pământ și îl face să rămână pentru totdeauna ancorat în Divinitate. Dumnezeu are sălaş în sufletul omului. Cum se dorește cerbul după apa limpede a izvorului din munte, așa se dorește sufletul omului după odihna în Dumnezeu. Însă această demnitate a omului de făptură porcesă dela Dumnezeu, menită să fie canal de scurgere a spiritului divin, se vedește a fi în veacul nostru cu armătură aproape pe de-a'ntregul materialistă, din ce în ce mai degradată, din ce în ce mai puțin afirmată, poate din ce în ce mai mult uitată. Altădată primatul sufletului era o realitate cu putere de mit. Astăzi primează superficialul și efemerul. Sufletul e izgonit la periferia preocupărilor omenești. O cantitate neglijabilă. E desfigurată, e pervertit, e pulverizat. Sufletul omului e în agonie. Rând pe rând a fost frustrat de acele minunate prilejuri de destindere și de salt în transcendent. Strigările lui de evadare din cotidian, dorința lui de a se încadra, de a se cufunda în eternitatea de unde a venit și din care își extrage harul său neperitor, nu se mai poate auzi în veacul acesta de totale abdicări spirituale și de exaltare până la paroxism a deșertăciunilor lumești. E trist. E nespus de trist. Zarea sufletului omenesc e întunecată de norii unor concepții de viață banale — dacă acestea se mai pot numi concepții de viață — și a unor idealuri exclusiv terestre. Idealuri avem destule, dar toate sunt deficitare pentru suflet. Toate sunt lipsite de adevăratul fior al problematicei interioare. Toate duc spre catastrofă.

Orizonturile sufletului omenesc imbracă aspectul sumbru al celei de pe urmă rătăcire. Consemnul zilelor noastre se poate cristaliza în această frază lapidară: să te distrezi cu largă desinvoltură și să uiți că ești om, și mai ales om cu o concepție de viață mai înaltă și mai sfântă. Deviza zilelor noastre este să mănânci bine, să bei cu patimă, să-ți sature toată văpaia simțurilor incinse, să jefuești de avut pe semenul tău și chiar să-l ucizi dacă se împotrivesște. Un grav complex de inferioritate spirituală. Acesta e omul de astăzi: porcus ex grege Epicuri. Idolii veacului nostru sunt: banul, dansul, sportul și o sumedenie de alte vanități. Etalarea de simțuri ieftine și gratuite se practică pe o scară întinsă. Omul trăește sub imperiul acestei dogme: cultul fizicului și uciderea spiritului.

Iată profilul moral al vremurilor noastre. Omul nu mai cunoaște extazul religios. Nici pasiunea cufundărilor în infinit. Omul spiritual de altădată, cu largi perspective de viață și cu sufletul înrădăcinat în solul unor idealuri superioare și eterne, omul acesta care purta în inima lui pe Dumnezeu, care își făcea din contemplarea destinului său transcendental și trăirea acestui destin, puternic pedestal de ridicare spre tărâile cerului, omul acesta este astăzi o apariție din ce în ce mai rară. Era un idealist de rasă, era un aristocrat al spiritului, era o unealtă providențială, era o revelație și un viguros indemn de autentică regăsire și înșeninare pentru ceilalți oameni. Omul acesta s'a dus.

Sufletul omului se prăbușește fulgurant în genuna păcatelor. Se asfixiază în atmosfera murdară și fetidă a veacului nostru. E paralizat, e stors de vlagă. Și nimeni, vai nimeni, nu mai întinde mâna să-i deschidă fereastră spre cer și să-l salveze dela înnecul moral. De-a-curmezișul sufletului, în drumul lui de ascensiune către Dumnezeu, se aștern pe zi ce merge tot mai multe și tot mai grele obstacole. Abia mai poate pătrunde chemarea cerului prin zidul masiv al grijilor lumești, până la inima omului. În schimb, chemarea lumii, pătrunde prin toate porțile sufletului, cu toate ispitele și aburii ei, cu toate păcatele ei, cu toate amăgirile ei, cu toate nimicniciile ei. Invitare la petrecere zgomotoasă, lansată mios și cu unduiri de sirenă în glas, deșertarea cupei plăcerilor lumești cu supremă ardoare și voluptate, orgie sensuală și zgomot infernal — iată devizele supralicitate metodic și persuasiv de omul veacului nostru, iată dogmele cu adânci repercusiuni în viața spirituală omenească, iată otrava cu efecte dezastruoase și nocive. Omul cu nimb dumnezeesc a fost înlocuit cu omul demonic. Noțiunea de om purces din Dumnezeu, e depreciată, e devalorizată, e tăvălită în noroi... Toate aceste deficiențe sufletești nu alcătuiesc oare cel mai elocvent certificat de sărăcie spirituală pentru om?

Criza spirituală prin care trecem se datorește fără îndoială civilizației. Fiindcă trebuie să admitem fără reticență că civilizația a fost dărnicească cu oamenii. Le-a dat de toate. Le-a pus la dispoziție toate minunile tehnice. Le-a dat iluzia fericirii materiale. Le-a dat narcoticul care vrăjește. Le-a dat stupefiantul care adoarme. Civilizația aceasta inventivă și generoasă, a fost odalisca suavă și fluidă care s-a apropiat de om cu șerpuiți încântătoare, l-a fermecat cu surâsul ei de madonă etern serafică. l-a prins în mreaja himerelor ei și-l ține captiv, îl sugrumă. Civilizația i-a dat omului cu amândouă mâinile, confort, comodități de tot felul, viteză vertiginosă, spectacole grandioase și alte multe, multe paradisuri artificiale. Dar mai pre sus de toate, civilizația timpurilor noastre a dat omului o concepție nouă de viață, un stil nou de trai și o mentalitate nouă, cari se pot reduce toate la un singur numitor comun

totală abdicare dela prerogativele sale cerești. Civilizația a secularizat destinul omului. Acesta e adevărul brutal. Civilizația a infectat sufletul omenesc cu o sumedenie de vicii, care îl minează fără cruțare, așa precum orașele mari viciază aerul. I-a dat plăcerea abjectă, care turmentează. I-a dat pasiunea inferioară, care cretinizează. Civilizația a făcut pe om să alege, în ritm trepidant și frenetic, după senzațional și inedit. L-a învățat cu senzații tari, dar de suprafață și strigător de inutile. L-a mecanizat. L-a automatizat, l-a despiritualizat, l-a făcut robot. Dar cecece e mai dureros, civilizația l-a făcut pe om să fugă de sine, să nu se mai privească în față, să nu-și mai pună probleme de viață mai adânci, să nu-și mai strige destinul până dincolo de marginile de mister ale lumii, să nu se mai întrebe de unde vine și unde merge, să nu mai dea ascultare comandamentelor etice ale sufletului său, să trăiască pe planul extern și fiziologic al vieții. Să uite planul inferior. Să trăiască între hotarele zilei.

Să fie oare toate binefacerile acestea, pe cari civilizația ni le-a pus la îndemână, adevăratele bucurii și respirații spirituale ale omului? Sau toate acestea nu sunt decât expediente palide și de cele mai multe ori nefaste? Să fie oare concepția de viață, schițată sumar mai sus, adevărata, devinitiva și armonica concepție de viață, care să dea sufletului omenesc împăcare și fericire? Să fie oare lumea aceasta, cu panorama ei de plăceri banale și fade, destindere tonică și ultim refugiu pentru suflet? Sau lumea nu e decât anticamera vieții veșnice? Să nu fie oare toate ispitele lumii mai mult decât niște simple paliative, cari țin locul netrecătoarelor bucurii ale sufletului omenesc? Să-și fi îngropat oare omul iremediabil fericirea cea mare din clipa în care s'a decis să se civilizeze?

Toți ajungem la convingerea reală, mai curând sau mai tâziu, că plăcerile pe cari ni le oferă lumea, sunt desamăgiri pentru sufletul omenesc. Sunt cumplite desamăgiri. Adevărata concepție de viață, care dă sufletului respirație sănătoasă, fericire deplină și netrecătoare plăcere este concepția de viață religioasă-creștină. Ea ne leagă de Dumnezeu și ne ridică la cea mai înaltă demnitate spirituală.

Socotesc că e potrivit ca în rândurile finale ale acestei pledoarii pentru restaurarea valorilor spirituale în lume și pentru repunerea omului în toată plenitudinea atributelor sale spirituale, să invoc o cugetare profundă, a cărei paternitate revine celei mai proeminente figuri din galeria scriitorilor bisericești din Occident, fericitului August. Spune această minte luminată a bisericii apusene undeva în opera sa «Civitas Dei» „că două iubiri au clădit două cetăți: Iubirea de sine până la disprețul lui Dumnezeu, cetatea pământească; și iubirea lui Dumnezeu până la disprețul de sine, cetatea cerească“. Grefate pe această adâncă cugetare

teologică, cele două realități care-și dispută violent hegemonia în lumea noastră pământească, realitatea materială și realitatea spirituală, apar spontan în orbita gândurile noastre. Nimeni n'ar fi putut stabili mai veridic mijlocul prin care cele două tipuri de oameni, omul spiritual și omul de lut, își afirmă existența și veleitățile de reciprocă dominare. Omul spiritual, prin iubirea sa de Dumnezeu, dusă până la disprețul de sine, își clădește o neperitoare cetate cerească. Omul cel de lut prin iubirea sa de sine, dusă până la disprețul lui Dumnezeu, își clădește o cetate pământească cu temelii vulnerabile și trecătoare. O sondare mai temerară și mai atentă în străfundurile sufletului omenesc, ne dă puțința să verificăm în totul valoarea sentinței teologice invocate de mai sus. Intr-adevăr, prin constituția sa ontologică, omul fiind legat cu sufletul de cer și cu trupul de pământ, este condamnat să se lupte din răputeri pentru menținerea ierarhiei dintre cele două principii antagonice care își au sediul în el, ierarhie prin care se consacră suveranitatea sufletului nemuritor asupra trupului trecător. O răsturnare a acestei ierarhii, coboară demnitatea omului la treapta de animal. Omul, după cum spune stoicul Cleante, este, pe de o parte, cel mai înalt punct pe care l-a atins materia, iar pe de altă parte, cea mai joasă scară, la care s'a coborât puritatea divină. Prin răsturnarea ierarhiei dintre cele două principii cari se luptă în om și prin coborîrea sa la treapta de animal, desigur, nu se mai poate afirma că ar mai avea ceva în el din puritatea divină. Sau în orice caz această puritate divină este cu desăvârșire estompată. Prin coborîrea omului la treapta de animal, evident, numai poți recunoaște în el pe omul creat și zidit de Dumnezeu, după chipul și asemănarea sa. Cât de mare este dezacordul, cât de flagrant este contrastul între omul cu demnitate spirituală purcesă din esența divină, omul acela pe care Dumnezeu l-a coborît „numai cu puțin față de inger“ și omul situat la întipodul celui dintâi, omul de lut, bestializat și pervertit în gradul ultim! Fără îndoială, după căderea din starea sa edenică, omul numai este cu totul lipsit de întinăciune. Căci, după cum spune biblia, „numai de o zi de ar fi viața omului pe pământ, e plină de întinăciune“. Se naște cu stigmatul păcatului original pe frunte și se cufundă tot mai adânc în abis prin păcatele sale personale. Cu toate acestea, chiar de aici, din abisul decăderii sale, omul nu încetează să fie, cel puțin virtual, așa cum l-ar fi vrut Dumnezeu. El n'a pierdut potența de redresare, n'a pierdut posibilitatea de reabilitare spirituală, El poate să se ridice din nou la Dumnezeu, dacă voește s'o facă. Ori cât ar fi de sugestiv și de captivant exprimată, nu aderăm la opinia pe care a formulat-o Nietzsche despre om. Sumbrul filozof german spune undeva în opera sa că „omul este o funie întinsă între bestie și supra-om“. Da, admitem că omul poate fi o bestie abjectă. Că poate fi „o perfectă ca-

nalie“, după cum spune David Hume, în ceea ce privește atitudinea și comportarea lui față de Dumnezeu, creatorul și stăpânul vieții sale. Dar în același timp, noi avem convingerea neșrămutată că omul poate să fie și poate să devină mai mult decât un supra-om. El poate să-și recupereze, printr'o voință susținută și galvanizată de efluviile harului divin, cel puțin în parte, demnitatea sa de făptură purcesă din esența divină. Poate să ajungă, prin restabilirea ierarhiei dintre cele două principii cari să luptă în el cu înverșunare, subordonând materia spiritului, la îndumnezeirea sa. Firește, restabilirea suveranității sufletului asupra trupului, nu poate duce, după cum afirmă Sf. Ioan Damaschinul, decât la asemănarea, nu la complectă identificare a omului cu Dumnezeu. Dar asta e deajuns, pentru ca omul să se ridice iarăși din smârcurile pământului, slobod și impetuos, la cer, la Dumnezeu. Asta e deajuns pentru, ca fața pământului să se schimbe radical și în locul răului, să stăpânească binele pe pământ. Căci după cum foarte just observă Nichita Stetatos, după constituția lăuntrică a omului se schimbă și natura lucrurilor. Lumea e bună sau rea, după cum e sufletul omului bun sau rău. — Omul de lut să dispară de pe pământ! În locul lui să apară, omul spiritual, așa cum l-a creiat și l-a vrut Dumnezeu, pentru a-și zidi o sfântă și neperitoare cetate cerească.

Să facem, deci, o sforțare eroică. Să rupem plafonul scund al preocupărilor meschine și să ne deschidem fereastră spre cer. Subsolul înăbușe, tavanul apasă greu, coridoarele subterane sunt pline de miasme pestilențiale. Fereastră spre cer! Lumină și aer! Isus a învățat sub cerul liber. Drumul Său mesianic s'a desfășurat prin munții și văile Palestinei. În lumina și zarea toridă a Palestinei. Omul a trăit la început sub cerul liber, în colocvii cu infinitul și în contact direct cu Dumnezeu. Și era mai fericit, era mai bun, mai înțelegător, mai uman. Omul civilizată de astăzi, omul acesta de lut, e adesea un monstru sufletesc. Civilizația n'are nicio putere de transformare interioară. Dimpotrivă, ea impietrestă inima omului.

Afară la aer, sub cerul liber!... Iar dacă nu ne mai putem întoarce la sânul naturii, dacă nu mai putem trăi sub cerul liber, să aducem cerul în sufletele noastre, ca să ne tămăduiască de toate roadele nefaste ale civilizației.

Să zidim un pământ nou, în care reflexele cerului să fie indelibil întipărite și pe care omul cu nimb dumnezeesc să fie stăpân absolut.

Vasile Sămărtinean

NU VOM UITA

Nu vom uita, îndepărtați prieteni,
Anii de vis ai copilăriei,
Blondele plete ale iubitelor
Fermecătoare,

Serile rare, de adolescență,
Pure săruturi sub clar de lună,
BCU Cluj / Central University Library Cluj
In bucuria sfâșietoare,
Grea, a iubirii.

Nici scumpa lume cu frumsețile
Des fluturate pe dinainte,
Nici astă noapte, rece, amară,
Fără de capăt.

AUREL MARIN

IN GRĂDINĂ.

Și-a așezat, azi, stratu'n brău pansele
 Și-un fluture strănută în zorele..
 Cu-un gest cochet, de față, garofița
 Discret și-a nvolburat, în vânt, rochița.

Un greere sprințar, 'și 'ncearcă glasul
 Pe fiecare floare, la tot pasul,
 Oprindu-se pe-o buză de narcis,
 Cu ochiul alb, rămas întredeschis!

O ciapă, care-a fost cândva zambilă,
 A mai rămas c-o frunză... și de milă
 Rozeta îi întinde-un braț de flori
 Să-i sprijinească frunza'n subțiori.

Mușcata, ca o sfântă demodată,
 Și-a înroșit obrații roz, de față,
 Uitându-se cu jind la o crăiță,
 Inzorzonată foc, ca o leliță!...

Nemțoaicele, în pâlcuri stau grămadă,
 De parcă's toate gața de paradă!...
 Iar mai încolo-o tuberoză tristă,
 Iși flutură, în vânt, alba batistă!...

Petunia se'ntrece cu verbina
 Să-și pună în covor toată lumina!...
 Un trandafir, păzit cu ochi ce'nțeapă,
 Cuprins de sete, cere-un strop de apă...
 Și cum pe toată bolta nu-i un nor,
 Iși scutură petalele ușor.

PE GÂNDURI

Ești singură... Odaia te strânge'n copci de foc
Și sufletu-ți aleargă și nu-și mai află loc!...
Din rama grea, o pânză privirea-și arcuește
Și când vrea să te prindă, ea nu te mai găsește

O carte stă deschisă și sufletul din ea
Iși tremură suflarea, mai mult, în preajma ta!
Simțindu-i mângâierea, dai capul într'o parte
Și sufletul se'ntoarce pe pagina de cartel

Gând greu te ispitește și vrând ca să-l desprinzi
În pulberea de gânduri lumina îi aprinzi,
'l-aduci sub ochi și apoi tu îl îngropi sub pleoape,
De ochii tăi să fie acuma, mai aproape.

Și, când prin storuri trase, fășia de lumină
Rămâne-aprinsă numai pe florea din grădină,
Duci mâinile la tâmpile, vrând gândul să-l desmerzi
Și adormind cu dansul, cu el în vis te pierzi!...

EXTAZ

Dimineața'n bujorată, s'a oprit în prag de cer...
Peste gard, niște zorele, cu ochi mari se uită'n drum,
Casele își dau binețe, cu molatic braț de fum
Rezemat de-o poartă spartă, plopul tremură stingher.

Din ceardacul unei case, a țâșnit o rândunică,
De văzduh își leagă cuibul, cu un salt de acrobat;
Vântul, deșteptat din visu-i, cade buzna peste sat,
Greerile, vrând să cânte tremură cuprins de frică,

Cerul își deschide poarta și din ea aprins răsare
Soarele!.. Boii'ntorc capul; plugul își aprinde fierul,
Crește în lumină zarea, în lumină crește fierul,
Iar pământu-și urcă munții, ca un semn de exclamare!

AL. NEGURĂ

Stropi din cascada vieții

Viața este forma văzută a iubirii; iubirea este forma simțită a vieții. În miezul lor nu știm: sunt două taine sau e una singură.

*

Cel mai mare adevăr al lumii e viața. Cel mai mare adevăr al vieții este iubirea.

*

A nu putea suferi înseamnă a nu avea nici o legătură cu inima.

*

Cine nu ar da o lume pentru o inimă?

*

Iubirea și suferința sunt ușoare numai una prin alta, căci numai așa sunt nemărginite.

*

În suferință e toată iubirea și în iubire e toată suferința.

*

Melancolia e reflexia de neant a vieții.

*

Nu poți trăi decât din iubire și nu poți iubi decât din suferință.

*

A iubi înseamnă a uita suferința ta pentru a suferi suferința altora.

*

Fă binele, că Dumnezeu va face dreptatea.

*

A trăi înseamnă a-ți suporta destinul și a-ți croi soarta.

*

Moartea eternizează viața.

*

Istoria seamănă cu transcendența prin adevărurile ei. Adevărurile sunt comune amândurora.

*

Iubirea este pornirea vieții „în direcția infinitului.” Numai în această „direcție” se poate împlini destinul. Căci împlinirea destinului cere atâta iubire, încât și moartea se schimbă în viață.

*

A fi tânăr înseamnă a nu greși în Istorie. Adică, a-i trăi adevărurile.

*

Melancolia e culoarea sfârșitului.

*

Sunt oameni cari doresc atât de mult să moară încât pentru ei și moarfa e o banalitate .

*

Suferința e maximum de viață și de moarte, Ea trece și peste marginile durerii și peste marginile plăcerii.

*

Mărturisirea e o autobiografie prin care povestești lui Dumnezeu câtă moarte este în tine, în timp ce tu mai trăești.

*

A suferi înseamnă a lăsa lumea să trăiască cu viața ta.

*

Viața este o perfecțiune de iubire. Deaceea, numai prin iubire se poate păstra perfecțiunea vieții.

*

Istoria se naște în măsura în care crește în noi, egal, și natura și transcendența.

*

Ești trist numai când te simți străin de tine însuși.

*

Sunt momente de atâta tristețe încât te întrebi dacă mai ești, sau numai ai fost.

*

Numai prin inimă putem face ușoară viața sufletului. Inima nu obosește sufletul.

**

Știința e modul de a explica viața prin lume; religia e modul de a explica lumea prin viață.

*

Iubirea și suferința sunt dimensiunile vieții în suflet.

*

Suferința e o iubire în care realitatea vieții ne împiedcă să mai visăm.

*

Poate să fie viața numai un somn al morții? Atunci noi nu putem fi decât visul ei.

*

In moarte cresc toate tainele vietii. In viață mor toate evidențele morții.

*

Viața se desmărginește în iubire; moarfa în suferință.

*

Suferința vindecă erorile vieții; iubirea vindecă lipsurile lumii.

Moartea e un adevăr, când prin ea mergem spre transcendență; viața e o greșală, când prin ea rămânem în lume.

*

Fericirea e: o viață-numai iubire, și o iubire-numai viață...

*

Viața n'are sfârșit. Ce fel de trăire ar putea fi capătul vieții?...

*

Suferința vine din începutul vieții; iar iubirea — din nesfârșitul ei...

*

Viața, numai prin suferință seamănă morții; iar moartea, numai, prin iubire seamănă vieții.

*

De Dumnezeu, și viața și moartea, și iubirea și suferința sunt la fel de aproape. Deaceia, omul dacă e aproape de Dumnezeu în una, e și în celelalte.

*

Dumnezeu e aproape de tot ce a creat El. Numai de rău, pe care l-a creat omui, e departe. Dar tot ce crează omul și așează în ce a creat Dumnezeu, Dumnezeu primește să fie aproape de El.

Răul nu poate fi aproape de Dumnezen, fiindcă e contra Lui.

*

Iubirea e modul de a fi al vieții. Viața vine de dincolo de ea — ca și iubirea.

*

Când suferi toată suferința pe care ți-o dă lumea, ea nu-ți mai poate da decât iubire.

*

Mândria mărește neantul. Mumai umilința sporește existența.

*

Umlința e conștiința de sine a iubirii, iar iubirea e intimitatea noastră cu viața.

*

Suferința e viață „molipsită” de moarte.

*

Iubirea este o înălțare a inimii până la nivelul vieții; suferința este o coborâre a vieții până la nivelul inimii.

*

Visul este ușurința sufletului cu care suportă greutatea vieții.

Gh. Moșiu.

M'AFUND IN IERBURI

M'afund în ierburi și uitare
Ca un prelung, ușor, final.
Pe munții suri, în depărtare;
Se pleacă cerul de opal.

Cad frunzele în văi, pe ape —
Și orele-s mai triste azi.
O mână 'ntârzie pe clape
Cu sgomotul desprins din brazi.

Bătăi din aripi tot mai rare,
Cu anii mei se pierd în van;
Ce toamnă va mai trece oare
Pe drumu-acesta transilvan?

DIMITRIE DANCIU

DREPTATEA

Legendă originală

Departea, într'una din țările dela răsărit trăia un împărat puternic și bogat. Lanurile roditoare îi vărsară rodul cu dărnicie și grănarele împărătești se umplură cu vârf și îndesat. Din minele de aur și argint zi și noapte scoteau metalul prețios și vistieria împărătească aproape se surpa sub povara banilor, juvaerelor și obiectelor de aur. Pe izlaze pășteau mii de turme de vite, morile măcinau fără intrerupere, iar galerele și navele duceau în țări îndepărtate prisosul de aromate, fructe, vinuri și bucate.

Împăratul, carele o viață de om cărmuise cu înțelepciune, îmbătrânise foarte. Se hotărî să predeie stăpânirea celor trei fii ai săi, împărțind între ei domnia. În acest scop adunase toți cărturarii imperiului, bătrânii poporului, cei șapte sfetnici supremi, conducătorii armatei și căpeteniile poporului.

La urmă chemă și cei trei fii ai săi. Cel mai mare se înfățișă înaintea împăratului îmbrăcat în aur. Pe cap îi strălucea coif de aur; pe piept purta armură de zale aurite, iar de cingătoarea împodobită cu nestemate, atârna o sabie în teacă de aur.

Împăratul privea cu mândrie fiul său voinic și zise:

— Vreau să odihnesc și iată vă predau voaună stăpânirea. Ca cel mai în vârstă ai dreptul să alegi: care parte îți dorești din domnie?

Feciorul mai mare apucă semeț mânerul sabiei zicând:

— Arma e puterea! Incredințează-mi oștirile! Eu voiu învinge vrășmașul și voiu subjuga noroadele.

Împăratul clătină din cap:

— Așa să fie.

Feciorul mai mare se retrase și în fața împăratului pași cel mijlociu. El purta mantia cu trenă a cărturarilor, la gât îi atârna lanț de aur și'n degete sclipeau inele de sigilat. În mână ținea un sul de hârtii și zicea:

— Puterea zace în știință. Eu am să conving vrășmașul și voiu lumina și înălța popoarele. În fruntea semințiilor voiu denumi filozofi și învățați.

Împăratul își înclină capul:

— Fie-ți ție după dorința ta.

Atunci se ivi cel mai tânăr fiu în fața împăratului. Era desculț, îmbrăcat în mănțițe de păr cu glugă și avea mâinile goale. Iși ridică privirea curată spre împărat și zise:

— Dreptatea este puterea și ea trebuie să stăpânească lumea!

Împăratul privi la cel mai mic și cel mai drag fiu al său, suleget și svelt, ca un cerb tânăr, cu obrajii de lapte și ochi lucitori.

— Adevăr ai grăit fiul meu, fiindcă dreptatea este stăpâna lumii. Iar tu cum vrei să o slujești?

Ochii fiului de împărat străluceau, cașicum lumânări nevăzute s'ar fi aprins în ei:

— Așa, că întâiu am să o caut.

Fața bătrânului împărat se întunecă:

— Fiul meu, dreptatea sălășluște în noi înșine. Caut-o în sufletul tău și o vei afla.

Fiul de împărat clătină din cap:

— În mine sălășluște numai dorul dreptății. Eu nu văd dreptatea nicăiri, cu toate că undeva trebuie să fie o dreptate unică și neștirbită pe care toți să o simtă și cunoască de adevărată și care tuturora le măsoară la fel. Dreptatea e frumoasă ca trandafirul înflorit în zori; curată, ca lebeda inotând pe lac; lucitoare ca aurul, ușoară ca fulgul de zăpadă și tare ca stânca. Dreptatea trăește; ea plutește între cer și pământ și zboară deasupra lumii pe căleasca aurită a soarelui. Ea este mângăierea lumii, pe ea o cheamă noroadele tânguind și o așteaptă implorând. Odată se va coborî între noi, ca să lumineze cărările noastre. Și noi vom auzi și vom înțelege cuvântul ei de foc. Și ea va domni atunci întru noi și peste noi până în veacul veacurilor!

Bătrânul împărat își împreună mâinile tremurânde:

— Spune-ne tu dar: în ce stă dreptatea?

Fiul de împărat privi spre bolta albastră a cerului:

— Nu știu. Dreptatea are acum o sută de fețe și pe fiecare om îl privește cu alți ochi. Eu însă vreau să o caut pe aceia una, adevărată și nemuritoare și sunt sigur, că am s'o găesc și s'o cunosc. Și sufletul meu nu se va liniști și nici trupul meu nu se va odihni, până când n'am văzut-o față'n față. Iar când voi vedea, că pornește pe drumul mântuirii — fiindcă dreptatea are să mântuiască lumea — atunci voiu îngenunchia umilit în fața ei și numai atunci îmi voiu pleca capul obosit spre odihnă.

Din ochii bătrânului împărat curgeau lacrimi grele în barba-i căruntă:

— Nu lăpăda puterea fiul meu și nu rătăci pe cărările visurilor, că te pierzi pe tine.

Fiul împăratului privi cu ochi înflăcârați spre tatăl său:

— Sufletul meu e sătul de strălucirile deșarte, de lingușirile min-

cinoase și de toate acele plăceri, ce ni-le dăruiește averea și puterea. Mi-e sete de dreptate și simțesc, că'n calea ei am să mă regăsesc.

Ingenunchie în fața tronului împărătesc și bătrânul împărat în semn de binecuvântare își așează mâinile pe capul cu plete bălaie. Și văzu pornind la drum cel mai iubit fiu al său.

Fratele cu armura de aur se întoarse trufaș de către el, iar cel cu toga de mătase privea cu milă în urma lui. Sfetnicii, bătrânii poporului, conducătorii oastei, cărturarii și căpeteniile triburilor îi făcură drum printre ei.

Fiul împăratului părăsi curtea împărătească cu mâinile goale și porni să caute dreptatea. Merse, merse prin munți și prin văi, pe poteci nestrăbătute, pe drumuri neumblate, prin codrii sălbatici și pustiuri nepătrunse, ocolind orașele și satele și peste șapte ori șapte zile ajunse la hotarul țării răsăritene.

Acum umbla pe pământ străin, printre popoare streine, unde nimeni nu-l cunoștea. Se învăluia printre cei umili și le asculta toate plânsurile. Purta pe umerii săi lectica și poverile bogaților. Ajutora pe cel sărac, să-și zidească coliba și căra piatră la zidirea palatelor. Ara pământul văduvei sărace și plivea grădina guvernatorului.

Luni dearândul pribegea cu păstorii și se nutrea cu fructe sălbaticе alături de vite. Apoi învăluindu-se printre slugii bogaților intinse mesele pe seama nobililor. Cobori în adâncul galerelor printre răufăcătorii ferecați în lanțuri, iar altădată sufla în goarnă de argint sunet de glorie înaintea carului triumfal al luptătorului victorios.

La serbări mari el ridica trena cărturarilor, iar mantia sa o așternu pe umerii sclavului aproape gol, legat cu lanțul de cămila stăpânului său. La ospetele îmbelșugaților servea vinurile amestecate cu prafuri amețițoare și cânta din liră, iar el mânca rădăcini de drobiță, fiindcă pâinea și-o împărțea celor lipsiți. Stătea de vorbă cu cei nevoiași și asculta vorbele cele mai neghioabe; apoi se așeza în pulberea drumului, la picioarele filozofilor și învățătorilor polemizători, ca să învețe din cuvântările lor.

Stătea de pază la vistieria bogaților și scotea pietri din mine alătura sclavilor. Se oprea la scările casei de judecată, să asculte sentințele proceselor, apoi cu slugii învărtea moara și amesteca doctoriile apotecarului. Muncea prin cărămidării, unde cunoscuse biciul păzitorilor de sclavi; purta armele vânătorilor împărătești și se ghemuia la scările templelor, printre cerșitori.

Ajuta aurarului să toarne idoli de metal și în sinagoge se așeza printre săracii dela picioarele bogaților, ascultând tălmăcirea legilor. Durmea pe covoare moi în casa negustorului; odihnea prin corturile vânătorilor și se vârea în mormintele săpate în stânci printre epileptici și schilozi. Cu ceata credincioșilor ce-și ispășau păcatele se duse în pustiu în întimpi-

narea profetului, iar în cercul din Roma se învăluia printre gloatele proșternute la picioarele imperatorilor. Slujise unui comandant de oaste și împreună stăpânului său temut îl cunoșteau arcașii și călărașii oștirea. În slujba arhiereului cetise cărțile scrise cu cerneală, iar în slujba vrăjitorilor cunoșcuse toate tainele magiei și scamatoriei.

Cu spălătorii de rufe spăla rufele în lac și în slujba vameșului culese vamă. Căra saci prin porturi și cu corabiile romane ajunse până la țara insulelor din marea de nord, unde locuiau uriașii cu părul aramiu împletit în smoc, a căror femei se luptau în război alături bărbaților.

Și ajunse în țara faraonilor, iar apoi rătăci printre triburile războinice, pribegitoare prin deșert. Străbătu orașele romane cu palate de marmoră și luase parte la serbările idololatrice ale popoarelor păgâne din pustiuri. Asculta intrecerea cântăreților în Grecia și călătorea în spatele cămilelor cu negustorii dela răsărit.

În hoinăritul anilor îndelungați, se întâlni cu mulți neghiobi împodobii în hlamida înțelepților și cu filozofi scriburând în sdrențe. Cunoșcuse escroci imbuibați în bunuri pământești și profeți infometați; netrebniți înconjurați de admiratori și creatori osândii la nelucrare; risipitori sărbătoriați și muncitori disprețuiți. Vedeă că cel tare lovea în cel mai slab, șiretul păcălește pe cel blând și asupra dreptilor triumfează răutatea.

Cunoșcuse în drumul său toate slăbiciunile omenești și adeseori se întreba chinuit de nedumerire: unde e dreptatea, care toate le împacă și toate le lecuiește? Și milioane de suflete îndurerate și milioane de guri hulitoare repetau în cor: unde e dreptatea?

El însă și mai departe căuta dreptatea, neobosit, cu sete și fără desnădejduire. În drumul său întreba adese de oameni: unde se află dreptatea? Legislatorul lovi cu pumnul într'o carte veche, mucegăită și zise, că n'nrânsa zace dreptatea, iar cel ce o caută aiurea, este nebun.

Cei dela stăpânire ziseră, că așa este bine, cum este. La ce bun schimbarea ordinii de pân'acum? Negustorul îi răsă în față; scamatorul îl numea visător, iar un filozof îi răspunse, că la ce bun cauți ceace nu este? Numai în inimile celor săraci, umili și disprețuiți mai ardea dorința ascunsă, și așteptarea plină de nădejde în dreptatea mântuitoare.

Intr'acestea obraji fragezi ai fiului de împărat se ofiliră și fruntea netedă de odinioară era strătăiată cu sute de brazde. Părul bălai și barba lungă era ninsă de vreme. Umerii i-se îngârboviseră și mâna-i tremurândă se răsă de un toiag noduros. Dar în ochi-i adânc căzuți în orbite nu se stinseră flăcările vie și în inima lui nu se potoli dorul și setea pentru cunoașterea dreptății.

Era atât de bătrân, de-și uitase numărul anilor. Totuș pricepea toate daraverile omenești. Privea prin ochi în inimi, și afla cele mai tănuite gânduri. El înțelegea lucruri miraculoase, despre cari nimeni nu știa.

Vedea, că oamenii sunt urmăriți de faptele lor bune ca de o ceață aurie nevăzută, care-i ocrotește și-i ajută în toate afacerile lor. Iar gândurile vorbele și faptele rele îi învalue în nor negru și nevăzut, apăsând asupra lor ca o ceață năbușitoare urmărindu-i și lovindu-i în măsura fără-delegilor lor.

În ochii săi pașii omenesci se colorau. Pasul mamelor devotate era albastru, ca floarea inului. Urmele copiilor și tinerilor nevinovați erau trandafirii, ca floarea mărilor și ca aurora dimineții. Al cărturarilor erau adânc albaștrii ca apa mării: al muncitorilor verzi ca sânul naturii și bruni ca pământul. Al artiștilor jucau în mii de culori, ca roua în potirele florilor. Al trândavilor aveau culoarea searbădă a cenușei sterpe. Al pismuitorilor și răsbunătorilor erau galbene ca pucioasa. Al jalnicilor violete ca ametistul. Al luptătorilor și ucigașilor roșii ca sângele. Al fărnănicilor ruginii, iar al răufăcătorilor negre ca doliul și jalea.

Dar nici odată și nicăiri n'a văzut urme albe. El știa, că numai calea dreptății poate fi albă și că în acela zace izvorul dreptății mântuitoare de veci, ai cui pași sunt mai albi ca zăpada, mai curați ca floarea crinului și mai luminoase ca noul incunat de razele soarelui.

Era foarte bătrân și foarte obosit, când în drumul rătăcitor ajunsese din nou în provinciile răsăritene ale puternicei împărății romane. Din drumuri îndepărtate îl aduse o corabie peste mare, în portul dela Tirus. Și când din Fenicia trecuse în Galileia, se cutremura. Pe pământ — necălcate de alți mii de pași și neacoperite de pulbere — zări urme mai albe ca zăpada, și ca aripile porumbeilor și mai curate ca apa pârăului lucind în razele soarelui.

Deasupra urmelor albe tremura lumină arginție, mai blândă lucitoare ca ochii stelelor.

Bătrânul drumeț scăpă toiagul din mâini, se proșternu la pământ și apleca fruntea umilă deasupra urmelor albe. Apoi își ridică fața inundată de lacrimi și porni în urma pașilor albi. Iar urmele acelor pași luminau prin iarbă, pe nisip, pe stâncă, prin lanuri, la malul apelor, pe coastă, prin văi, pe căile satelor și ale orașelor și pe lespelele sinagogelor. Prin Nazaret acești pași albi și luminoși arătau urme de copil mic.

Bătrânul drumeț străbătu orașele Galileii cătunele Samariei deșerturile pietroase din Perea, și la urmă ajunsese în Iudeia. Însă atunci știa, că urmele albe arătau calea bunătații, înțelepciunii și a îndurării. În acest drum întâlnise cei împăcați în suflet, cei mângăiați, cei plini de nădejde, cei vindecați, cei credincioși și cei fericiți. Auzea binecuvântările și sunetele osanalelor; vedea cum se înalță cei subjuogați, cum se desleagă cătușele sufletelor, cum se veselesc umilii cerșitori, mai bogați în suflete ca regii. Și cu trupul tot mai slăbit, dar în suflet cu credință tot mai tare străbătea cărările Aceluia, carele însuși era Dreptatea.

La sărbătorile Paștilor ajunsese în Ierusalim. Orașul sgomotos de altădată, acum se părea părăsit, ca și coșul gol al albinelor. Deasupra caselor se'ngrămădeau nouri prevestitori de furtună și templul de pe muntele Morea era acoperit de umbră neagră, ca o velină grea de doliu. Arborii gemeau, din flori se scurgeau lacrimi de rouă și paserile cerului cădeau din văzduh cu aripile frânte. Între cer și pământ fulgera fiorul groazei și plutea bocetul durerii.

Bătrânul drumeț cu inima îngreunată străbătea căile orașului amuțit și incurând descoperi urmele pașilor albi în templu, în fața casei arhieresti și pe scările casei de judecată, Urmele albe și lucitoare de aici îl duceau pe drumul, ce eșind din oraș, străbătea zidul de către apus, șerpuint spre ținutul dintre turnurile Hippikus și Psefina.

Bătrânul înainta cu capul plecat, cu ochii ațintiți asupra urmelor albe și numai cu greu își târea corpul obosit pe cărarea pietroasă, ce ducea în sus. Dealungul cărării șerpuitoare ici-colea bătea albeața câte unei scăfârlii.

Bătrânul se opri aproape de vârf. Urmele albe se sfârșiau la picioarele unei bârne groase de lemn. Drumețul își ridică ochii. În fața lui se înălța o cruce grea de stejar, iar pe cruce era răstignit Acela, din a Cărui trup sângerând și cap încununat cu spini izvorea lumina albă, strălucitoare.

La dreapta și stânga crucii din mijloc stăteau alte două cruci învăluite în umbre, iar aproape câțiva soldați romani, se răzimbau de suliițele lor.

La picioarele crucii din mijloc ingenunchea o femeie tânără cu fața acoperită de părui lung, auriu. Aproape de cruce printre câțiva bărbați desculți și sărăcăcioși, două femei sprijineau una a treia mai înaintată în vârstă pe fața căreia se vedea durere sfâșietoare.

Drumețul aruncă toiagul la pământ, înălțându-și brațele către Cel răstignit. Din inima lui sbuciumată se rupse urletul desnădăjduirii.

— Vai vouă! Ce ați făcut acestui Drept? Voi ați răstignit Dreptatea, carele era Iubirea, iar în iubire se cuprindea Dreptatea! Și acum pierzându-L pe El, v'ați pierdut pe voi! Vai vouă popoarele lumii!

Căzu la picioarele crucii, ațintindu-și ochii secați de lacrimi asupra Celui răstignit. Și rămase acolo așa în nemișcare, până când o ceată mică veni și luând trupul scump de pe cruce, îl înfășurară în giulgiuri și îl duse la locul de înmormântare, în mormântul nou. Bătrânul se târi în urma cetei și se așeză pe o bucată de stâncă din apropierea mormântului. Și așa stătu acolo până a treia zi, cu capul plecat, cu mâinile împreunate fără nici un semn de viață.

A treia zi în zori, pământul se cutremura sub picioarele lui, iar soldații paznici dinaintea mormântului, căzură la pământ și se făcură ca morții. Piatra ce acoperea mormântul, zăcea răsturnată la pământ și din mormânt se răspândea lumină albă.

Bătrânul cu cele din urmă încordări se târi până la gura mormântului. În mijlocul mormântului stătea Cel răstignit înconjurat de lumină albă și privind spre cer.

Bătrânul își întinse brațele spre El, apoi privi soldații, cari zăceau ca morți la pământ și strigă plin de fericire:

— Dreptatea n'a murit, căci iată a înviat!

Își mai ridică odată privirea spre vedenia strălucitoare, apoi își culcă capul cărunt la pământ și închizându-și ochii obosiți, adormi pe veci, blând și liniștit, cum adoarme copilul la sânul mamei sale.

Augusta C. Rubenescu

ica rimată

Se împlinește-acum, acum un an
 Din ziua'n care eu — adică Pan —
 N'am mai venit cu Cronică rimatăj...
 Nu că mi-a fost doar, muza concentrată,
 Sau eu am fost pe-o zonă militară
 Plimbându-mă cu... arma subțioară!
 Sau n'am avut vre-un subiect ales!...
 Nimic, ci pur și simplu-am înțeles,
 Bă în orașu'n care Turic scrie
 Și Brutușii „comit“... filozofie,
 O glumă, încrustată în revistă,
 Se va preface într'o glumă tristă!
 În schimb, tot timpul eu m'am delectat
 Cu sfaturile ce „Știrea“-a publicat:
 M'am amuzat, privind la primărie,
 Unde primar, e unul pe hârtie
 Și altul, pentru cei ce înțeleg,
 Că R. Bejan, când e... el este'ntreg!
 Dece revin acum!?.... Pentru'afară
 Aud acord ușor de primăvară
 Și văd, cu ochii minții, cum pe văi
 Nu mai răsună glasul de flăcăi,
 Căci, dacă eu, un an fusei hoinar,
 Ei stau, de-atunci, tot timpul la hotar!
 Dece revin!?... Păi, toți făcu la fel!
 Cofoiu, că-i R. Rofoiu, veni și el
 Și încă ce!... Și câți o să revină!...
 Pentru'un dărab de pită și slănină,
 Câte nu face omul... dar, răbdare
 Și-o să vedem cum tot ce-i mic, e mare!...
 O să vedeți pe Vulpe pretendent:
 Primar, prefect, ba chiar și rezident!
 Pe domnul X o să-l vedem ministru.
 Să tot ce-i azi soldat, va fi vaqmistru!
 Dar, să vorbim de primăvara, care
 Plesnește de atâta nerăbdare,

Și între și'n orașe, că, la țară
Decând adastă oameni pe-afară!
Presimt că'n Micalaca, sau în Gai,
Se pregătește acuma un alai,
Cu care va sosi caldul April,
Cu părul blond, cu zâmbet de copil,
Și, va descinde, în Arad, la centru
În dreptul primăriei!... Asta pentru
A mulțumi edililor frumos,
Că n'au lăsat să pice-Aradul jos;
Ba chiar din contră-așa l-au ridicat,
Că străzile-s crăpate'n lung și'n lat
Și, că pe unele e-atât noroi,
Că stau în loc, chiar carele cu boi!
Și-apoi, copilul ăsta înflorit,
Va vizita, în fine, nesmintit
Pe marele Mărcuș, să-i mulțumească
Cât ține el la țara românească!
(Poate nu știți, că de, la Inzestrare,
Mărcuș subscrise... România Mare!)

S'a împlinit, după cum știți, un an
Decând pela „Hotarul“ n'a dat Pan,
Nu pentrucă-i fu muza concentrată.
Sau el văzu „zonă“ fortificată;
Ci penturcă, decând cu... străjeria,
Alecuncredinfindu-și... meseria
Lui A. Crișan,
Rugatu-l-a pe Pan
Să țină iar, de vorbă, cetitorii,
Cum zgomotu-i ținut, de scocul morii;
Să uite pentr'o clipă-așa, măcar
Ce de un an, se'ntâmplă la hotar
Și să le spună că, de-o fi să vie
Alt uragan, spre-a noastră Românie,
Să fie liniștiți, căci scris stă'n lege
Că-atât, cât vom avea un mare Rege,
Hotarele moșiei românești
Se vor preface'n nou Mărășești!

Pan

CRONICA LITERARĂ

Ionel Teodoreanu: Prăvale Baba.

Editura „Cartea Românească“.

Literatura dlui Ionel Teodoreanu poate fi etichetată astfel: *Proodus original, marcă garantată*,“ și nimeni nu se va putea plânge, că această formulă nu cuprinde cel mai autentic adevăr.

Căci, oricât s'ar strădui dsa. să evadeze din „sentimentalism“ nu va putea, acest sentimentalism devenind o „manieră“, ca mai târziu să se prefacă în „atmosfera teodoreană“. Ionel Teodoreanu, fără eroii prea bine cunoscuți, cari primesc doar în fiecare nou roman o altă onomastică, n'ar mai fi Ionel Teodoreanu. cel mai cetit autor din țara românească.

Născut în „Ulița copilăriei“, pentru a crește în „Medeleni“. Ionel Teodoreanu a continuat a se împrăști „acelaș“, în tot ce-a scris, dela decretarea dsale drept un mare scriitor. Cea mai bună dovadă este acea minunată carte „In casa bunicilor“ în paginile căreia revine atmosfera celor două volume amintite mai sus, și anume în tot ce au ele mai bun.

Inercarea lui Ibrăileanu de-a-l face să evadeze dintr'o lume „prea a lui“, n'a reușit și experiența cu „Arca lui Noe“, rămâne numai în domeniul experienței. Eroii dlui Teodoreanu prea îl obsedează, pentru a putea renunța la ei și atunci când vrea s'o facă, vedem că Olguța devine Loreley, ca în ultimul roman să se cheme numai Doamna; Dănuț rămâne tot Dănuț, chiar când se transpune în Fata din Zlataust, iar în Prăvale Baba, revine tot la un diminutiv — Fănuș — și dacă Fănuș ar fi fost lăsat să crească în deplină libertate, ar fi devenit Ilie.

Eroul principal din ultimul roman al dlui Teodoreanu se aseamănă atât la nume, cât și la viața trăită, cu unul dintre marii noștri pictori; cu acel Ștefan Luchian, mort tot atât de tragic, la mănăstirea Brebucum moare Ștefan Damaschin în râpa din Prăvale Baba. E o simplă constatare memorială, care însă nu ridică și nici nu știrbește valoarea romanului. — Faptul care ar influența într'o oarecare măsură valoarea ultimului volum al dlui Ionel Teodoreanu, ar fi poate, finalul aproape identic al lui Prăvale Baba, cu „Menuet“-ul dlui Vlădescu. Cetitorii își amintesc desigur de niște scrisori, cari și'ntr'o carte ca și în cealaltă, urmă-

resc acelaș scop. — Departe de noi gândul ca să-l acuzăm pe d. Teodoreanu de plagiat, când îi cunoaștem bogăția resurselor anecdoticului. E doar vina memorie noastre și-i regretăm notația.

Și-acum, trecând la analizarea ultimei opere a dlui Ionel Teodoreanu, nu vom avea prea multe de spus. Etichetarea cu „produs original, marcă garantată“ ne scutește de rezumarea subiectului, care în fond este un simplu fapt divers, din care măestria lui Ionel Teodoreanu a reușit să creeze un roman „factură cunoscută“, cu remarcabile pagini de lirism, specific acestui răsfățat autor. Reținem în special paginile dela începutul cărții și anume până când Fănuță este decretat pârcălab peste copii din Prăvale Baba. — Din momentul în care Fănuță crește Ștefan Damaschin, profesorul de desen, fugit din țară, pentru a ajunge, la Paris, mare pictor; emoția artistică scade, rămânând numai emoția provocată de lirismul stilului, — coloana vertebrală a întregii opere teodorene.

Este vorba de acel lirism, stors până la leșin risipit în descrieri menite să creeze acea atmosferă teodoreană, care-i rămâne numai dsa., fără putința unor eventuale măsluiri de către vreun alt autor.

Mulțumită acestei maniere, prea personale, Ionel Teodoreanu reușește să ne dea o mulțime de idei estetice, fără a putea să ne dea și „emoția estetică“ la aceiași valoare. Rămânând în atmosfera teodoreană, acest minunat stilist al formei n'a putut crea în miile de pagini scrise niciun erou teodorian, așa după cum a reușit să creeze atmosfera, care-i poartă numele. — Dacă Ionel Teodoreanu și-ar adânci puterea creației și în adâncul „omenescului“, pe care atât de bine l-a conturat la suprafață, am putea aștepta dela dsa. marele roman după care tânjim, oricâte ori îi luăm o carte nouă în mână.

Ioachim Botez: Insemnările unui belfer.

Editura „Fundațiilor Regale“.

D. Ioachim Botez și-a publicat recent cel de-al doilea volum de «insemnări», cari dacă nu se pot încadra în niciun fel de gen literar, nu înseamnă că în cuprinsul lor autorul n'a făcut literatură. — Și, dacă primul volum putea fi răftuit în rândul volumelor de «schițe și nuvele», cel de-al doilea rămâne suspendat între un astfel de gen și acela al satirei; căci orice s'ar spune d. Ioachim Botez este un fin observator al situațiilor, și spre părerea noastră de rău, a celor cu pronunțată deformare față de ceea ce am putea numi normal.

Din această cauză dsa stilizează anecdoticul, voit caricatural, metodă care — la prima vedere — ar putea fi socotită ca o scădere a valorii literare; când în fond nu este așa. — Vinovat este numai ochiul minții acestui scriitor, care întrebuințează caricatura chiar când este

vorba de descrierea naturii. Exemplele inundă la mai fiecare pagină, pentru a le mai aminti aici:

Mai este vinovat de acelaș fapt, însăși stilul autorului; stil pe care dsa îl stăpânește în cel mai înalt grad și al cărui parfum îți amintește de paginile unui C. Hogaș, minus bunătatea acestuia față de oameni ca și față de natură. «Insemnările unui belfer», volumul II, oricât ar fi criticate de anumiți oameni ai condeiului, rămân o tristă documentare a unor vremuri, cari au fost și pe cari autorul le caricaturizează la maximum, tocmai pentru a le opri să se dezvolte și în viitor.

Dimitrie Danciu: „Solitudini“ — versuri.

Edit. «Lanuri» Mediaș.

Pe tânărul poet Dimitrie Danciu, l-am urmărit în mai toate publicațiile ardelenne și în toate rândurile l-am întâlnit acelaș: îndrăgostit de natură. Fără a se ridica la potența unor realizări definitive, dsa. crede că-i mai bine să rămână cât mai aproape de poezia adecuată sufletului și nu greșește. Ferindu-se de, «manierismul» întrebuințat de mulțimea poezilor generației sale, Dimitrie Danciu reușește să-și versifice gândul, numai atunci când acest gând își are izvoarele și în adâncurile sufletului. Apropiat de Ștefan Iosif, ca temperament poetic, Dimitrie Danciu nu va putea niciodată să devină altceva decât ceea ce este: un poet veritabil.

Desprindem această convingere, din eleganta plachetă de versuri, intitulată destul de potrivit «Solitudini», poetul iubind singurătatea, în largul căreia întâlnește adevărata inspirație.

Cu versuri ca acestea:

*„Amurg de purpură în care dorm lăstunii,
Cu șoapta frunzelor la căpătâi.»*

sau:

*„Se pierd colinele'n aprinsă scăpătare,
Ca munții sub ninsoarea grea a iernii»*

(Amurg)

sau:

*„Tăcută, ca o trecere de vânt,
Imi cade floarea peste plecap, grea »*

(S'apleacă alba creangă)

sau:

*„Când pasările'n stoluri, fără număr,
Vor coborî cu stelele, pe umăr.»*

(Neștire)

tânărul poet Dimitrie Danciu va ajunge la realizări cât mai apropiate de poezia cea adevărată, pe care o poartă cu dsa. în tot cuprinsul celor 48 de pagini ale primului volum.

O altă dovadă a talentului acestui poet, o face această poezie, pe care nu ne putem opri de-a nu o reproduce în întregime:

*A trecut prin holde fata de zăpadă
Și-au ieșit afară zorile s'o vadă;
Dintre măguri nalte soarele i-a'utins
Panglici de lumină pentru părul nins.*

*Spicele din lanuri nu s'au clătinat
Li știau, pe semne, mersu'ngândurat
Vântul s'a oprit la marginea pădurii,
Să-i sărute — uzi de rouă — macii gurii.*

*Ca o apă cerul, s'a lăsat mai jos
Peste liniștea și trupul mlădios.
Câmpul a'mbrăcat veșminte-alese
Pentru albe treceri de mirese.*

(A trecut prin holde fata)

Cu astfel de versuri, d. Dimitrie Danciu va reuși cu toată siguranța, să pătrundă în literatura românească, ocupând locul ce i se cuvine, fără intermediul sau recomandăția acelor, cari decretează în fiecare zi noi talente, ca după un timp să nu mai auzim nimic și să nu le mai vedem numele nici în reviste și nici pe coperta cărților anunțate, să nu mai apară niciodată.

a. n.

INSEMNĂRI

Contribuția lui Ladislau Gáldi

Orice acțiune întreprinsă pentru o apropiere între români și unguri, nu poate decât să ne mulțumească și trebuie să fim recunoscători aceluia care își dau contribuția în largă măsură la stabilirea unor legături, pe care le-am dori mai temeinice. Cea mai sigură cale de realizare a acestei apropieri, e aceea a literaturii și artei. Pentru că numai oamenii de litere, cari trăesc în afara politicii semănătoare de ură și neînțelegeri, sunt chemați să îndulcească raporturile între națiuni. Dacă politica îndepărtează sufletele, apoi literatura le apropie, le face să trăiască la unison, întrucât ea e oglinda vieții unei colectivități naționale cu toate frământările, aspirațiile, înălțările și înfrângerile ei. Așa fiind, se impune ca literatura să fie cunoscută reciproc, sigur prin traduceri de opere literare. Oamenii cu

asemenea preocupări sunt puțini. Ne gândim la cei câțiva scriitori români și la mai puțini maghiari.

Dintre traducătorii maghiari, se cuvine să subliniem pe d. *Ladislau Gáldi*, docent la Facultatea de litere din Budapesta, care a prezentat într-o bună traducere câteva poezii din: *George Popa*, *Ion Pillat* și *Nichifor Crainic*, publicate în numărul de Crăciun al ziarului „Hirlap” din Arad. Dar pe acest literat maghiar l-am întâlnit și în revista „Convorbiri Literare” cu o prețioasă „Contribuție la cunoașterea romantismului românesc.”

Străduința d. Ladislau Gáldi de a face cunoscută literatura noastră în cercurile maghiare, merită deplină recunoștință.

Reproducem mai jos cele două texte ale poeziei „Lângă ora amintirii.” de *George Popa*:

*Ora aceasta mă 'ntoarce îndărăt
Lângă albele, frumoasele lumini
Ale copilăriei peste care
Se clatină pădurile de crini.*

*Peste ani trecând și peste munți
Tot mai dese buciume străbat
Și cântece prin amintire vin
Să caute efebul plecat.*

*Le aud cum trec peste păduri
Tot chemând cu semne știute
Dar într'un frunziș se'nchide 'ncet
Destinul trist al păsării căzute.*

*Acesta a fost drumul: dela soarele
Mergând alături cu piciorul drept
Și până la amurgul când ne ducem
Cu palidă stemă a lunii pe piept.*

*Most fordulunk a gyermekkor fehérő
Fényeihez s e tiszta, lengeteg
Fények felett szerte a mult mezőin
Liliomerdők lassan rengenek.*

*Eszteendőkn és hegyeken keresztül
Mind sürűbben a kürtök szava zug.
Dalok szállnak a szálló évszakokkal
És keresik az elment kísfiut.*

*Hallom, amint a mély erdőkn által
Dalok szállnak és hangjuk ismerem
S mégis egy bozót rejtékébe zárul
A lehullt madár sorsa nesztelen.*

*A kelő naptól elindulni s menni
Mindig előre: utunk ennyi volt,
S mikor a beteg alkonyathoz érünk,
Mellünkre halvány érmes tűz a hold.*

Antologia lui Emil Giurgiuca

Circulă în mod frecvent — prin diferite reviste literare — s'vonul că s'a pregătit o antologie a poezilor tineri ardeleni de către d. Emil Giurgiuca. Această antologie, dealtfel, era s'o alcătuiască d. George Popa alt poet ardelean de talent, autorul volumului de poeme: *Plecarea spre legendă*, premiat de S. S. R. însă din motive de sănătate a fost nevoit s'o abandoneze, mulțumindu-se să dea la iveală numai un studiu: *Literatura ardeleană de azi* prezentând în linii generale: poezia, proza, revuistica și organizarea profesională a scriitorilor în decada 1930—1940.

Așa fiind, antologia s'a înjghebat prin străduința dlui Giurgiuca și după cât știm s'a și pus sub tipar în editura Fundațiilor Regale, urmând să apară în acest an.

Instituția Regală va binemerita recunoștința Ardealului literar, dar va fi întâmpinată și cu un protest din partea poezilor tineri înlăturați de autor.

Nu înțelegem după ce criteriu a fost întocmită antologia de față pentru că în ea se pot întâlni poeți cari nu sunt ardeleni (N. Caranica, Dan Botta) și poeți cari nu mai sunt tineri (Teodor Murășanu) astfel că nu există legătură între cuprinsul și titlul antologiei. Mărturisim că nu suntem exclusiviști și prin urmare acceptăm această comunitate poetică, însă ne miră faptul că o bună parte din poezii reprezentativi ai Ardealului tânăr, după d. Emil Giurgiuca nu au precădere să intre în antologie.

Credem că nu s'ar putea vorbi de o asemenea antologie fără poezii: Ion Th. Ilea, George Popa, V. Copilu-Cheatră, ori Aurel Marin înpământeni în Ardeal. Dar celor amintiți li s'ar mai putea alătura câțiva al căror nume nu-l trecem deocamdată aici, de aceeaș valoare literară ca și cei catalogați.

Ne face să bănuim că principiul de

selecționare folosit de autor n'a fost altul decât acela al prieteniei. Opera a jucat un rol secundar.

D. Emil Giurgiuca și-a adunat în mare parte amicii spre a-i prezenta lite aturii ca singurii exponenți ai liricei ardeleni de azi. Nu vizăm pe cei ce sunt cu adevărat expresia poesiei tinere de-aici, cunoscuți prea bine de iubitorii de literatură, ci pe ceilalți cari au fost favorizați, figurând în antologie; deci nu poate fi vorba aici de imparțialitate așa cum s'a putut vedea bunăoară la autorul antologiei poezilor bucovineni.

De pe-acum putem să afirmăm — cu părere de rău — că antologia astfel întocmită, nu este a poezilor tineri ardeleni ci pur și simplu a lui Emil Giurgiuca și la timpul ei va fi contestată.

Sezători literare în Ardeal

Asociația scriitorilor români din Ardeal, hotărând să-și continue activitatea, după cum a fost stabilită în programul ei anterior, a început organizarea de sezători literare în orașele ardeleni. Fiind cunoscută munca pe care o depune d. Victor Papilian, președintele Asociației pentru promovarea scrisului și culturii de-aici, nu ne îndoiim că rezultatele vor fi cât se poate de satisfăcătoare.

Contribuția sa și a scriitorilor din Ardeal, în acest scop, costitue un prețios dar, ce se aduce, din când în când, societății românești din partea locului. Astfel, se realizează o apropiere între scriitori și publicul cititor, cu iubire de literatură și frumos, așa că asistăm la o contopire între lumea ireală a visătorilor, a iubitorilor de stele, de azur — și lumea reală, a oamenilor de rând.

Și astăzi, mai mult ca întotdeauna — se simte nevoia unor asemenea sezători literare, știind că ele sunt menite să aducă o destindere sufletească, să creeze un refugiu — atât de trebuin-

cios — din starea de neliniște lăuntrică în care ne aflăm dela un timp încoace, datorită evenimentelor europene.

Întâia manifestare literară de această natură, a avut loc la Brașov, unde — pe lângă scriitorii locali: Elisabeta Hențiu, V. Spiridonica, Victor Tudoran, I. Al. Bran-Lemeny, au mai participat dd: Victor Papilian, dela Cluj, Paul Constant, Ionel Neamtzu și Licu Pop dela Sibiu.

Asemenea șezători, vor avea loc în cursul lunilor Aprilie și Mai în orașele: Mediaș, Sighișoara, Sibiu, Deva, Arad,

Orașea, Tg. Mureș, etc., aranjate de scriitorii locali și cu participarea celor din altă parte — cu posibilități de deplasare — având asentimentul Ministerului Propagandei Naționale.

Ar trebui însă, ca acest Minister să sprijine cu mai multă înțelegere astfel de inițiative — atât de prețioase — care spre a putea fi îndeplinite așa cum se cuvine, mai cer pe lângă trudă — și cheltueli bănești ce nu pot fi suportate de scriitori, întotdeauna săraci.

Dimitrie Danciu

REVISTE

Convorbiri Literare. Ne îndreptăm gândurile cu adâncă admirație către bătrâna revistă literară, întemeiată la Iași de Soc. „Junimea“ pentru faptul că a găzduit cu largă înțelegere manifestările literare și artistice de atunci și a contribuit la creerea limbii și literaturii românești, iar mai târziu a fost un îndreptar ideologic în „*Principate*“ Pin revista „Convorbiri Literare“, Titu Maiorescu și ceilalți „junimiști“ pregăteau un destin nou țării românești.

După 70 ani de existență, revista aceea care a cunoscut epoci de glorie și de tăcere profundă, a trecut în Februarie 1939, sub directa conducere a profesorului I. E. Torouțiu, membru al Academiei Române și autor al acelor valoroase „Studii și documente literare“ care ne redau într'un mod strălucit autenticitatea trecutului nostru literar.

D. I. E. Torouțiu, și-a apropiat un poet, pe Teodor Al. Munteanu și un eseist pe Al. Ionescu, spre a putea duce mai departe — cu deplină siguranță — destinul acestei publicații intrată în istorie.

Dragostea d. Torouțiu pentru scrisul de azi și de ieri, este cunoscută tuturor din activitatea desfășurată în acest sens,

și deaceea, nu ne îndoim câtuși de puțin că nu va purta revista pe același făgaș, ca și înaintașii săi. Mărturie a credinței de față, este apariția regulată a revistei în 1939 și mai ales acel număr monumental închinat marelui nostru poet Mihail Eminescu, apărut în aproape 1000 pagini cu ocazia împlinirii a 50 ani dela moartea lui.

Dar, despre „Convorbiri Literare“ se cuvine să ne mai ocupăm.

Symposion e o revistă de o eleganță și sobrietate cum rar se poate întâlni la vreo publicație literară de azi. Într'o ținută academică, având imprimată nota neo-clasicismului, astfel că e singura revistă în felul ei, continuă să apară bimestrial la Cluj. Revista Symposion a luat ființă datorită entuziasmului și dragostei pentru frumos a unor tineri scriitori, constituind și un cenaclu literar cu același nume. Ea s'a impus dela primul număr în lumea literelor românești.

Exemplarul ce recenzăm, (No. 6. Dec.) aduce un material variat și prețios. Își dau contribuția următorii:

N. Găgescu: Planul corelativ al existenței și valorii, Ștefan Bezdechi: Dialog despre arta între Omar, Euripide, Pla-

ton, Socrate. *Eugen A. Pora*: Legea morții ca factor de evoluție, *V. Copilu-Cheatră*. Intoarcerea lui Țărâmpoc (o schiță din viața Moșilor).

Versuri semnează: *C. S. Anderco*: Două poeme, *Dimitrie Danciu*: Să nu ne mai întoarcem privirile, *Târziu* în calme seri, *Remeo Dăscălescu*: Poemul visului, *Gri-gore Poruțiu*: Poeme traduse din lirica franceză.

La Interior Horia Stanca face o minuțioasă prezentare cărților: Dealul Per-jilor de G. M. Cancicov și Prăvale-Baba de Ionel Teodoreanu. *V. Copilu-Cheatră*: Crucile Caudine epigrame de Ion Pena. *Gheorghe Pavelescu*: Trei tonferințe de N. Iorga.

În rest, numeroase însemnări scrise inteligent și cu nerv de; *Șt. Bezdechi*, *Ion Pescariu*, *V. Copilu-Cheatră*, *N. Gă-gescu*, *Gr. Poruțiu*.

Familia anul VII. No. 1—2. Deși trăim vremuri în cari manifestările culturale sunt lăsate aproape pe ultimul plan, dată fiind starea de neliniște prin care trece omenirea, d. M. G. Samarineanu cu străduință sa de totdeauna, continuă să ne dea măcar la 21 ni odată (dacă nu e posibil mai curând) câte-un exemplar masiv din revista „Familia.” La granița de vest a țării, această revistă îndeplinește un rol misionar de promovarea scrisului și cul urii românești.

Din cuprinsul ei prea bogat desprindem:

Poezia noastră cea de toate zilele de *Octav Șuluțiu*, *Vișnia* (schiță) de *Victor Papilian*, *Vlădica Roman* de *Iosif Naghiu*, *M. S. Rarol II* și biserica neamului de *George Bota*, Am fost concentrat de *M. G. Samarineanu* Poezii de: *Radu Gyr*, *Ion Minulescu*, *Al. Negură*, *George Sfârlea* și alții.

Despre cărți și scriitori scrie *Octav Șuluțiu* prezentând: *Artă și Valoare* de *Lucian Blaga*, *Insemnările unui belfer* de *Ioachim Botez*, *Prăvale-Baba* de *Ionel Teodoreanu*, etc.

Apoi note și dări de seamă despre revistele românești și cele maghiare.

E lăudabilă tendința „Familiei” de a strânge cât mai mult legăturile între scrisul nostru și scrisul maghiar din partea locului.

Lanuri. Printre revistele de frunte ale Ardealului, apărute în jurul anului 1933 se numără și „Lanuri” dela Mediaș. Apariția unei asemenea publicații într'un oraș fără tradiție culturală și fără mediu prielnic, înseamnă un record în revuistica ardeleană și meritul este al inimosului ei director: *Mihail Aخته*, care secondat de poetul *George Popa* a putut să-i mențină existența până acum. În jurul „Lanurilor” s'au format câțiva scriitori de talent, integrându-se în noua literatură ardeleană.

Din cuprinsul numerelor apărute pe anul 1939, desprindem studiile: *Ștefan Ludwig Roth* și legăturile lui cu *Românii de Otto Falberth*, *Mediașul* în prezent și viitor de *Horia Teculescu*, *Orientări* de *Olimpiu Boitoș*, *Literatura ardeleană* de azi (apărută și în volum) de *George Popa*. Câteva schițe semnează: *Mihail Axente*.

La versuri. *Aron Cotruș*, *Radu Gyr*, *Al. Stamatiad*, *Virgîl Carianopol*, *Grigore Bugarin*. *Ion Th. Ilea*, *George Popa*, *Ion Moldoveanu*, *Radu Stanca*, *Dimitrie Danciu*, *I. O. Suceveanu*, *Silviu Lazăr* și alții.

Croniclele literare cu mult simț critic au fost susținute de *N. Ladmiss Andreescu*, vechiul colaborator și susținător al revistei. Însemnările și notele scrise cât se poate de conștiincios i-au dat revistei o notă de seriozitate. Din cauza greutăților materiale, apariția „Lanurilor” se află într'o situație deficilă.

Preocupări Literare. Revista *Soc. Prietenii Istoriei Literare* pe care o conduce cu multă râvnă și pricepere distinsul profesor și critic literar: *V. V. Haneș*, a apărut pe Februarie, aducând un material prețios, care-i face cinste fiind semnat de câțiva literați de marcă.

Comemorând pe Titu Maiorescu, desprindem aceste articole: O sută de ani dela nașterea lui Titu Maiorescu, de *Gr. Tăușan*; Titu Maiorescu profesor și pedagog de *Ion Nisipeaou*; Titu Maiorescu de *George Vilt*.

La partea literară contribuie: Const. Dihoiu, Al. Țuțuianu, Alexandru Verdeș.

Un foarte important text: Răspunsul Mitropolitului Varlaam (1945) ne prezintă d. Petre V. Haneș.

Notele și dările de seamă sunt scrise cu mult gust fiind bine documentate. Deasemenea părerile juste despre cărți și reviste fără semnătură, însă pe care le bănuim a fi scrise de d. V. V. Haneș directorul revistei.

Revista „*Preocupări Literare*“ numărând 5 ani de apariție a adus o contribuție de vădită însemnătate scrisului românesc întrucât ea a promovat și susținut numai literatura cu adevărat sănătoasă.

Luceafărul anul VI. seria II. Revista aceasta complet reorganizată a apărut pe 3 luni într'o frumoasă prezentare redacțională și cu un bogat cuprins.

După îndelungi frământări s'a ajuns în Banat la o înțelegere între scriitorii de toate vârstele și culturalii locali, așa încât îi vedem adunați sub acoperământul *Astrei bănățene*, dându-și contribuția la revista de față, menită a fi

o tribună de afirmare literară și de cultură în Banat.

Numărul acesta masiv, se deschide cu o prezentare a aspectelor culturale din acest colț de țară, făcută de Aurel Cosma întemeietorul Luceafărului, și se completează la articole cu: Prof. Traian Topliceanu, Dr. Aurel Peteanu, Dr. Nicolae Brânzeu, Ion B. Mureșianu, Ion D. Suci, C. Rudneanu, Traian Mager, L. Ciobanu., cari ne dau un prețios material documentar. La prosă întâlnim pe: Mia Marian-Jaleș, Mircea Șerbănescu. Gh. Moțiu, Dorel Drăgulescu, Gh. Atanasiu, fără a ne prezenta bucăți prea bune. La versuri: Grigore Bugariu: un frumos „*Cântec pentru mama*.” Pavel P. Belu, Petru Sfetca, Volbură Poiană Năsturaș, Nicolae Rusu, Dorian Grozdan, Pavel Butan, Const. Jaleș, Ada Crin și alții, poesia nu ajunge la așteptări.

Cronicile sunt bine susținute de Traian Topliceanu, C. Rudneanu, Petru Sfetca (despre Poetul Ion Moldoveanu). N. Ursu și Pavel Belu; deasemenea notele și însemnările despre reviste.

Caraghioase ne par titlurile dinaintea câtorva semnături: Dr. Aurel Cosma, Dr. A. Peteanu, Dr. N. Brânzeu. Nu cumva or fi doctori în grandomanie, ignorând harul dumnezeesc: acela de a scrie, care e mai presus decât orice doctorat din lume.

Dimitrie Danciu

Am primit la redacție

Cărți:

- Ionel Teodoreanu:* Prăvale-Baba Ed. „Cartea Românească“ București.
Paul Constant: Oameni cu cioc. Ed. „Ramuri“ Craiova.
Aurel Marin: Insemnări de vacanță (versuri) Brașov.
George Popa: Literatura ardeleană de azi Ed. „Lanuri“ Mediaș,
Ionel Neamtzu: Orașul Nordic Ed. „Tesis“ Sibiu.
Dimitrie Danciu: Solitudini (versuri) Ed. „Lanuri“ Mediaș.
Otto Folberth: Șt. L. Roth. și legăturile cu României Ed. „Lanuri“ Mediaș.
I. O. Suceveanu: Fântâni pentru popas (versuri) Tip. „Recker“ Mediaș.
V. Iftode: Freamătul serilor (versuri) Tip. „Concordia“ Arad.

BCU Cluj / **Reviste:** iversity Library Cluj

<i>Corvorbi Literare</i>	Ianuarie 1940. București,
<i>Familia</i>	Ianuarie-Februarie 1940. Oradea.
<i>Luceafărul</i>	Ianuari-Martie 1940. Timișoara.
<i>Lanuri</i>	Mai-Iulie 1939. Mediaș.
<i>Țară Nouă</i>	Aprilie 1940 Cluj.
<i>Innoirea</i>	Martie 1940. Arad.
<i>Viața Basarabiei</i>	Ianuarie 1940. Chișinău.
<i>Preocupări Literare</i>	Februarie 1940. București.

CONCORDIA
Inst. de arte grafice
Firad, Str. Goldiş 6

Lei 15.